

De kritiek van de Franstalige Koninklijke Academiën op Sciensano

De Hoge Gezondheidsraad erkent het geleverde werk en steunt de Belgische wetenschappelijke instellingen!

Zoals blijkt uit de eerste golf van Covid-19 bereidt België zich voorzichtig voor op het verlichten van de *lockdown*, het toezicht op besmettelijke clusters, de heropleving van de economie en de zorg voor het welzijn en de geestelijke gezondheid van de bevolking. Onder de directe verantwoordelijkheid van de gezondheidsautoriteiten, worden deze taken binnen verschillende werkgroepen uitgewerkt op basis van wetenschappelijke adviezen die werden opgesteld door erkende wetenschappelijke instellingen in België: Sciensano en de Hoge Gezondheidsraad (HGR). Dit houdt in dat vele deskundigen uit het veld en andere gereputeerde experts die bekend staan voor hun specifieke vakkennis en -ervaring hieraan meewerken, waaronder ook leden van de Academiën.

Dit is het moment dat de verantwoordelijken van de Koninklijke Academiën (Koninklijke Academiën voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten en Academie voor Geneeskunde) hebben gekozen om hun klachten, kritieken en bezorgdheden over de "door Sciensano gestuurde beslissingen" te laten weten. Naast het feit dat de Academiën verkeerd begrijpen hoe de instellingen in tijden van crisis functioneren en op het verkeerde doel schieten met al hun opmerkingen over Sciensano, zaaien ze ook wantrouwen onder de bevolking op een bijzonder slecht moment! Zeker gezien de vele snelle veranderingen en de grote werklast waar alle actoren met te maken hebben. Het getuigt ook van weinig klasse om geen of weinig oog te hebben voor de aanzienlijke hoeveelheid werk die reeds is verricht.

Wetenschappelijke bijdragen en/of aanwezigheid in de media.

Om een idee te geven: Sciensano en de HGR hebben in 2019 bijna 50 wetenschappelijke rapporten en adviezen van hoge kwaliteit uitgebracht, d.w.z. waar met regelmaat naar wordt verwezen en telkens met toepassing van duidelijke, specifieke, transparante en onafhankelijke methodologieën. En dit over vrijwel alle gebieden van de volksgezondheid en de gezondheidszorg. Dit feit is bekend, op grote schaal verspreid en beschikbaar op de respectievelijke websites. Deze adviezen weerspiegelen het werk van duizenden geraadpleegde deskundigen. Deze adviezen zijn gebaseerd op duizenden geanalyseerde referenties, ontelbare uren werk en vele vergaderingen waar aan de hand van verschillende meningen op zoek wordt gegaan naar het best beschikbare bewijs en de breedst mogelijke consensus. Bovendien zijn alle meewerkende experts onderworpen aan procedures voor de aangifte van hun belangen om ze zo te vrijwaren van eventuele belangenconflicten.

Sinds de eerste tekenen van de gezondheids crisis begin 2020 heeft **Sciensano**, ism met de administratieve en politieke autoriteiten, 64 dagelijkse epidemiologische bulletins, 9 wekelijkse epidemiologische bulletins, 15 aanbevelingen over casusdefinitie en tests, 43 procedures voor de verschillende actoren in het veld en 11 communicatie-instrumenten uitgebracht. Ook werd een 32 pagina's tellende "*Fact Sheet*" opgesteld en geüpdatet met daarin een samenvatting

van meer dan 225 relevante wetenschappelijke publicaties met betrekking tot Covid-19. Van zijn kant heeft de **HGR** meer dan 22 urgente nota's of volledige adviezen opgesteld en aan de autoriteiten overgemaakt, en dit van zijn 10 belangrijkste werkterreinen. Het netwerk van experts van de HGR werkt ook samen met Sciensano bij de ontwikkeling en de actualisering van enkele officiële procedures. In tegenstelling tot wat de Academiën beweren, hebben beide instellingen geen enkele belissingsbevoegdheid.

De Academiën zijn in april 2020 in de media beginnen komen. Specifiek over SARS-Cov-2 namen ze standpunten in voornamelijk met betrekking tot het dragen van maskers en het testen van de bevolking. Deze onderwerpen waren toen niet nieuw en werden al door vele Belgische en buitenlandse autoriteiten besproken. Meer zelfs, geen enkel voorstel tot wetenschappelijke samenwerking werd gelanceerd naar de desbetreffende wetenschappelijke instellingen. De leden van de Academiën staan bekend om hun grote wetenschappelijke ervaring en hun wens tot deelname aan de aanpak van deze crisis is lovenswaardig; maar de adviezen die door hen in dit verband werden uitgebracht zijn slechts de mening van een beperkt aantal personen, eerder dan een echt wetenschappelijk advies dat rekening houdt met de realiteit van het terrein. Dit staat in fel contrast met de strenge wetenschappelijke eisen waar wetenschappelijke instellingen zoals Sciensano aan moeten voldoen.

De noodsituatie zo goed mogelijk beheren en er daarna lessen uit trekken.

Net zoals in de nasleep van de Ebolacrisis of andere crises is het duidelijk dat er op alle niveaus lessen uit moeten worden getrokken. Politiek (duidelijke beslissingen en richtlijnen), administratief (risicobeheer en -controle), wetenschappelijk (risicoanalyse en overeenstemmende wetenschappelijke adviezen) en media (duidelijke, op feiten gebaseerde info zonder tegenstrijdigheden). Maar voor wetenschappelijke instellingen is de tijd voor deze fase echter nog niet gekomen, aangezien de uitdagingen voor de hele bevolking en voor de autoriteiten van het land nog steeds erg groot zijn. Te gepasten tijde zal het aan hen zijn om hun opdrachten, hun rol, de grenzen van hun bevoegdheden, hun waarden en hun specifieke kenmerken ten opzichte van de overheid toe te lichten. Zowel in het geval van een grote gezondheids crisis als voor het werk op lange termijn. Op die manier wordt een zo breed mogelijke basis van Belgische expertise verzekerd. Dit zal gebeuren op basis van de jarenlange ervaring van deze instellingen en met het oog op het werk dat elk van hen tijdens deze crisis heeft verricht.

Deze crisis is een katalysator van spanningen en vereist het uiterste van elk van hen, maar het is ook een prachtige gelegenheid om een eventuele samenwerking tussen alle wetenschappelijke instellingen in de praktijk te brengen om zo een gemeenschappelijk doel te bereiken.

Sinds het begin van de crisis heeft de HGR besloten de tweede lijn te volgen, ter ondersteuning van de autoriteiten, en niet systematisch al haar verslagen op een onafhankelijke en ongecoördineerde manier te communiceren. Crisiscommunicatie vereist duidelijke, niet-polemische, transparante en gecentraliseerde boodschappen om niet nog meer verwarring onder de bevolking en in de media te creëren.

De experts en de medewerkers van de HGR, die aan een deel van deze wetenschappelijke missies hebben meegewerkt en dit aspect van de crisis *in real time* hebben meegemaakt, willen langs deze weg hun steun betuigen en erkenning geven aan de vele experts op het terrein, het personeel van Sciensano en de andere actieve partners voor al het geleverde werk in deze uitzonderlijke omstandigheden. Wat de kritiek betreft, zoals zo vaak staan de beste stuurlieders aan wal.

Garanties voor onafhankelijkheid.

Sinds meer dan anderhalf jaar, in het kader van de Redesign van de adviesorganen, heeft de HGR de organisatie van zijn structuur, zijn specificiteiten en zijn methodologieën vergeleken met verschillende partners om zo tot een positief compromis te komen. Sinds 2006 is bij de HGR een beleid van belangenverklaringen ingesteld. Dit houdt de publicatie van de belangenverklaringen en een analyse van deze laatste door een Deontologische Commissie in. Toch is dit managementsysteem slechts een van de vele instrumenten om onafhankelijkheid en onpartijdigheid te garanderen. De keuze van onderwerpen op eigen initiatief, van wetenschappelijke adviezen zonder tussenkomst van politieke beheersorganen en (particuliere) *stakeholders* over de wetenschappelijke conclusies, de duidelijke scheiding van rollen en verantwoordelijkheden van de "*risk assesement-, risk management- & controls-policy*", de onafhankelijkheid van de communicatie, de onafhankelijkheid van de budgetten, de samenstelling van werkgroepen, enz. zijn allemaal fundamentele garanties voor een sterke onafhankelijkheid!

Zoals we met Sciensano op een constructieve en positieve manier hebben gedaan, zo zijn ook wij bereid om al deze aspecten te bespreken en te bekijken met de Belgische Academiën. Dit in een klimaat waar het specifieke karakter van ieders werk wordt gerespecteerd en dit buiten de crisissituatie die ons nu *fulltime* bezigt houdt en eveneens buiten de televisieplatformen.

Namens de Hoge Gezondheidsraad, zijn netwerk van meer dan 1.700 Belgische experts en zijn wetenschappelijk en administratief personeel.
Professor Jean NEVE, voorzitter

De website van de Hoge Gezondheidsraad: www.hgr-css.be.

Over de Hoge Gezondheidsraad (HGR)

De **Hoge Gezondheidsraad (HGR)** is het wetenschappelijk adviesorgaan van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Met het oog op de bescherming en de verbetering van de **volksgezondheid**, brengt de Hoge Gezondheidsraad **wetenschappelijke adviezen** uit als leidraad voor beleidsmakers en gezondheidswerkers. Dankzij zijn netwerk van experts en zijn interne medewerkers, baseert hij deze **onpartijdige** en **onafhankelijke** adviezen op een multidisciplinaire evaluatie van de huidige stand van de wetenschap. Zo heeft de HGR een systeem van **beheer van mogelijke belangenconflicten** ingesteld. De Raad verstrekt zijn adviezen op verzoek van de minister of op eigen initiatief en maakt ze openbaar.

Alle openbare adviezen en brochures zijn te vinden op de website: www.hgr-css.be